

BINNENGEKOMEN
TEAM DOCUMENTSERVICES
D.D. 13-09-2021
No. 2021-25771 (BO-RUIMTE)
No. 2021-25772 (RAAD)

Verzonden: zondag 12 september 2021 17:51

Aan: Griffie <griffie@gemeenteraadmaastricht.nl>

Onderwerp: RE: Uitnodiging Stadsronde Participatiebeleid

Goedemiddag,

Ik dacht per abuis dat ik het hele weekend had om mijn in te leveren...

Ik hoop dat deze alsnog op enig moment kan worden ingebracht.

Nieuwe aanpak burgerparticipatie nodig om vertrouwen in overheid te herstellen

Zoals bij de Omgevingsvisie is geconstateerd, loopt de huidige aanpak vast: er was beslist waardering voor de inzet van de gemeente, maar frustratie over de uitkomst. In deze tijd van complexere problemen en mondiger burgers, werkt reageren door burgers op door ambtenaren gemaakte en wethouders gestuurde oplossingen niet meer.

Burgerberaden bieden de kans om de kennis en ervaring in de stad – die veel groter is dan wat beschikbaar is in politiek en ambtelijk apparaat – te benutten en een gedegen draagvlak voor de uitkomsten te realiseren. Dat vergt wel dat het beraad goed geleid en gefaciliteerd wordt en vooral dat de deelnemers effectief kunnen werken. De selectie van die deelnemers moet daarom gericht plaats vinden dan door loting.

De geijkte aanpak heeft zijn grenzen bereikt

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie heeft het projectteam zijn uiterste best gedaan om binnen die oude werkwijze burgers en groeperingen te betrekken. In de burgerparticipatieconsultatie op 8 april 2021, waaraan ik deelnam, was daar brede waardering voor. Echter, die brede betrokkenheid maakte de rapportages zo omvangrijk dat veel burgers afhaakten en alleen de diehards overbleven. En zelfs die waren gefrustreerd omdat ze weinig van hun inbreng terug zagen en, vooral, omdat niet duidelijk was hoe de afwegingen waren geweest die daartoe leidden. Dat zou ook onmogelijk zijn geweest: dat zou tot een nog monstrueuzer documentatie hebben geleid. Kortom: dit proces loopt vast en heeft het einde van zijn mogelijkheden bereikt. En die voldoen niet meer.

Waarom is er een probleem?

Als we op de oude voet voort gaan:

- Zullen (vrijwel alle) burgers alleen over details kunnen meepraten en het overzicht missen;
- Zullen de afwegingen niet transparant (kunnen!) zijn.

Met als gevolg:

- Wantrouwen en frustratie bij betrokken burgers;
- Verder afkalvend vertrouwen in de gemeentelijke overheid (politiek plus ambtelijk apparaat) en draagvlak voor haar beleid, met moeizamere en duurdere realisatie daarvan.

Fundamenteel andere aanpak

Als je burgers echt wil betrekken moet je daarvoor de condities scheppen:

- Opdrachten als Omgevingsvisie en Stadsvisie zijn heel complex en vragen veel kennis en overzicht. Als je daar burgers in wil betrekken zullen je ze moeten meenemen en van toegankelijke en hoogwaardige informatie voorzien.
- Er moeten ongelijksoortige belangen tegen elkaar worden afgedwongen; dat vergt diepgravende discussie en, vooral, elkaars overwegingen willen begrijpen. Daarvoor moet je elkaar leren kennen en wederzijds respect opbouwen; dat is een proces dat tijd kost.
- Het proces moet vlot en efficiënt verlopen zodat de deelnemers een hoog rendement op hun geïnvesteerde tijd ervaren. Dat vergt een goed gestructureerd proces met een beperkte en overzienbare inspanning en doorlooptijd. Dan zullen gemotiveerde mensen willen deelnemen die dat bij een open einde niet zullen doen. Zo'n proces vraagt om goede leiding en facilitering.
- De burger moet echt invloed hebben en dat vraagt dat zij in de lead zijn; anders is de kennisachterstand te groot en de richting al te zeer voorgekookt. Ook vraagt het om een echt mandaat, dat de facto verder gaat dan "adviseren van de gemeenteraad".

Burgerberaad, met specifieke kenmerken

Dit gaat al sterk in de richting van een burgerberaad. Echter, bij de meeste Burgerberaden worden de deelnemers door loting gekozen. De voornaamste redenen zijn het krijgen van een representatieve afspiegeling van de samenleving en daarmee democratische legitimering. Echter, die afspiegeling komt meestal niet uit de verf omdat de verdeling van de mensen die daadwerkelijk accepteren niet evenredig is.

Daar komt nog bij dat het beslist niet zeker is dat die groep effectief gaat samenwerken. Daarvoor is meer nodig en wel dat:

- De deelnemers een open mind hebben en à titre personnel deelnemen. Ingegraven standpunten en last en ruggenspraak maken het proces veel en veel te traag. Op dit punt moet het echt anders dan in het politieke bedrijf gebruikelijk is.
- De deelnemers voldoende conceptueel vermogen hebben. Dat staat los van opleiding en beroep; wijze mensen vind je onder alle groeperingen. Dat zijn ook vaak de mensen die in eigen kring gerespecteerd zijn en voor draagvlak van het resultaat zullen zorgen.

Daartoe is een gestuurd selectieproces nodig waar gericht gestreefd wordt naar een evenredige afspiegeling naar leeftijd, geslacht, opleiding, herkomst, kennis en ervaring en naar een groep van gemotiveerde, heldere, vrije denkers.

Goed projectmanagement essentieel

Om de juiste condities te realiseren zal een onafhankelijke projectgroep het proces moeten voorbereiden en de selectie uitvoeren.

Daarnaast is krachtig opdrachtgeverschap essentieel om de juiste condities voor de projectgroep te realiseren.

Ingrijpend?

Ja zeker, maar gezien wat er op het spel staat beslist de moeite waard. Het is belangrijk om hier voldoende geld en menskracht voor vrij te maken, want er zal een flinke inspanning nodig zijn om zo'n proces vorm te geven (en door te ontwikkelen).

Ik ben graag bereid daarover mee te denken en de praktische ervaring in te brengen die is opgedaan bij het maken van Stadsnatuurvisie Maastricht.

Pluk de dag/Carpe diem!